

CHRISTIAN BRAW:

Aktiv folkkyrka

Med utgångspunkt från Thomas Söderbergs bok aktiv folkkyrka frågar komminister Christian Braw vad Kyrkan är. Braw är även känd under författarnamnet F J Nordstedt. Han redogör för Söderbergs uppfattning av Kyrkan som en samhällsinstitution. Självt menar han att den är någonting annat, något som inte går att organisera bara genom parlamentariska majoritetsbeslut.

I valtider önskar få politiska partier framstå som kyrkofientliga. Men de hör till ovanligheterna att man eljest sysselsätter sig med kyrkliga frågor. I synnerhet gäller det de principiella frågorna. Ett undantag utgör Centerpartiet, som genom en ny debattskrift markerat sin vilja till aktiv statlig kyrkopolitik. Det är Thomas Söderbergs Aktiv folkkyrka (LTs förlag).

Thomas Söderberg utgår från en positiv inställning till kristendomen. Han utgår också från att majoriteten av vårt folk delar denna hans inställning: "Det finns ändå en för de allra flesta gemensam grund. Det krävs en sådan grund för att samhället skall kunna fungera. I vårt land är denna grund, trots alla angrepp, kristendomen."

Författaren har i sitt förord angett att han inte har vetenskapliga anspråk. Men han vill ändå inte vara ovetenskaplig, säger han, utan han vill bygga på fakta. Hans framställning skulle givetvis vunnit i trovärdighet, om han redovisat de fakta han bygger på, tex för ett yttrande som detta, att kristendomen är den gemensamma grunden för de flesta i vårt land. Ännu mer skulle hans framställning vunnit på om han talat om vad han i detta fall avser med kristendom. Som det nu är, kan den kritiske läsaren få det intrycket, att författaren inte kan belägga vad han påstår och inte kan tala om vad han menar, om man ville pressa honom. Genom dessa brister i framställningen blir själva grunden för vad han vill ha sagt tvivelaktig. Anser man sig bygga på fakta är det alltid bra att tala om vilka fakta man bygger på. Annars kan man ge intryck av att bara gissa eller tycka.

Söderberg har, som nämnts en positiv inställning till Kyrkan och dess uppgift i samhäl-

let. Men vad är då Kyrkan? Här tar Söderberg avstånd från vad han kallar "teologernas kyrka", d v s alla uttryck för Kyrkans självmedvetande, som finns i psalmbok, katekes, trosbekännelse. Ja, han tar till och med avstånd från de uttryck för Kyrkans av Gud givna syn på sig själv som finns uttryckt i Bibeln, i Jesu ord om kyrkotukt och i Apostlagärningarnas beskrivning av Urkyrkan. I stället är Kyrkan för honom "den konkreta kyrkan", d v s den folkkyrkliga organisation vi nu har i Sverige. Han kommer slutligen fram till den uppfattningen, att "hela jordens folk är Guds Israel". Uppgiften för den kyrkliga organisationen blir då endast att göra människor medvetna om detta faktum. När han skall beskriva den kyrkliga uppgiften närmare framstår den närmast som en slags terapeutisk verksamhet: att människor skall få frid. Han kan också säga, att människor skall komma närmare Gud. Men det stora, andlöst spännande perspektivet skymtar aldrig: den eviga saligheten.

För att den kyrkliga verksamheten skall få slagkraft är det, säger författaren, nödvändigt att den kyrkliga organisationen liknar andra organisationsformer i samhället. Varför det skulle vara så undviker han att belägga. Om det vore så som han säger, är det ju totalt obegripligt hur Frälsningsarmén kommit att omfattas med så mycken folklig sympati.

Den vanligaste organisationsformen i samhället, föreningen, är också av något inte redovisat skäl utesluten från att göra den kyrkliga verksamheten trovärdig. I stället är det tydligen så, att det är de kommunala organisationsformerna, som författaren tänker sig vara förtroendeingivande. Om Kyrkan har en sådan organisation kommer det kristna budskapet att

få mycket större gensvar i folkdjupen.

Avsikten är alltså, att folksuveräniteten skall genomföras på alla plan i Kyrkan. Folksuveränitetens första sats är som bekant, att all makt utgår från folket, d v s allt kan avgöras genom majoritetsbeslut och majoriteten har alltid rätt. I Svenska Kyrkan har man sedan gammalt haft en ansvarsfördelning med ett stort folkligt ansvar i förvaltningen och ett särskilt prästerligt ansvar i själavården, d v s de frågor som rör Kyrkans lära och sakramentsförvaltning

Författarens avsikt är att denna mycket gamla ansvarsfördelning skall upphävas. Folksuveräniteten skall slå igenom på alla plan. Också frågor om den kristna trons sanning, d v s frågor om hur en människa blir evigt salig, skall avgöras genom majoritetsbeslut i en parlamentarisk församling. Det är så folkkyrkan skall aktiveras och framstå som trovärdig, det är så hon skall vinna människors hjärtan. Det är så vårt lands framtid som ett kristet folk skall räddas.

Däremot framkommer det aldrig i skriften något önskemål om att Kyrkans inflytande i samhället skall ökas genom utökad kristendomsundervisning, skolandakter, kyrkligt inflytande över lagstiftningen, ökad tillgång till sändningstider i radio och television, ökade anslag till central kyrklig verksamhet. Det är naturligt att sådana förslag inte framförs, eftersom de inte är politiskt möjliga, även om de av många skulle anses önskvärda.

Författaren kan säkerligen bedöma det politiska livets lagar. Men man ställer sig frågan, om han har samma säkerhet i att bedöma det andliga livets lagar. Är det verkligen så, att det blir lättare för en människa att lämna sig i

Aktiv folkkyrka

Guds händer, om den själavård som hon möter är bestämd av majoritetsbeslut i en parlamentarisk församling? Detta är nämligen konsekvensen av författarens synpunkter.

Det är ingen tvekan om att författaren till Aktiv folkkyrka har goda avsikter, liksom man säkerligen kan vara övertygad om att han och hans meningsfränder organiserar en ur många synpunkter värdefull och sund folklig opinion. Men till sist måste man ändå fråga sig, vilken

Gud och vilken religion det ytterst handlar om. Är det Allfaderstron och den gamla germanska stammens kultgemenskap det rör sig om – som en gång i Tredje Riket? Den fine tyske publicisten Theodor Haecker skrev just under Tredje Riket, att gränsen mellan kristendomen och denna andra religion, Herrgottreligion, som han kallade den, den gränsen går vid läran om Gud som den Heliga Treenigheten.